

Varsinais-Suomen ELY-keskus
Kirjaamo
20101 Turku
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

9.5.2025

LAUSUNTO Aurinkoketun aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (VARELY/1060/2024)

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa (ELYkeskus) on käsiteltävänä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki 252/2017) mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten Sky Power Finland Oy:n Aurinkoketun aurinkovoimahanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus. Kiitämme mahdollisuudesta lausua arviointiselostuksesta. MTK-Satakunta ja MTK-metsänomistajat lausuvat asiasta seuraavaa:

Nähtävillä olo ja tiedottaminen

YVA-aineisto on mielestämme ollut riittävän ajan nähtävillä vaikutusalueen kunnassa. Tämän lisäksi aineisto on ollut nähtävissä internetissä. Palautetta on voinut antaa kirjallisesti yhteysviranomaiselle.

Hankkeesta on järjestetty yleisötilaisuus, tilaisuuteen on ollut mahdollista osallistua sekä paikan päällä että etäyhteyden välityksellä.

Huomiot YVA-selostuksen sisällöstä

YVA-selostus on laadittu perusteellisesti ja selkeästi. Hankkeen vaikutukset on tarkasteltu YVA-lain edellyttämällä tavalla. Kansallisen sääntelyn puutteen vuoksi hankkeen voi toteuttaa sen vaikutukset ympäristöön, ihmisiin ja erilaiseen maankäyttöön hyvin pintapuolisesti huomioiden.

Allekirjoittaneet tahot ehdottavat, että hankekehittäjät hyödyntävät Ympäristöministeriön Aurinkovoimaloiden kaavoitusta ja lupamenettelyn koskevan opasaineiston taustaselvityksen tuloksia arviointiselostuksen täydennyksessä (toimikausi päättynyt 15.4.2025).

Aurinkopaneelialueen ja sähkönsiirtoreittien vaihtoehdot:

VE0: Hanketta ei toteuteta

VE1: Toteutetaan hanke, jossa aurinkopaneelialueen kokonaispinta-ala on noin 219 ha, arvioitu paneeliteho 197 MWp.

VE2: Toteutetaan hanke, jossa aurinkopaneelialueen kokonaispinta-ala on noin 161 ha, arvioitu paneeliteho 144 MWp.

VE3: Toteutetaan hanke, jossa aurinkopaneelialueen kokonaispinta-ala on noin 196 ha, arvioitu paneeliteho 176 MWp

SVE1: Sähkönsiirtoreitti alkaa 33 kV maakaapelina paneelialueelta Lattamerensuon eteläpuolelta. Lattamerensuon jälkeen maakaapeli sijoittuu nykyisen Kirveskalliontien viereen suuntautuen kohti pohjoista energiavaraston ja sähköaseman alueelle, josta reitti jatkuu 400 kV ilmajohtona sijoittuen nykyisen Fingridin johtokäytävän rinnalla Fingridin Huittisten sähköasemalle asti. Sähkönsiirtoreitin kokonaispituus on yhteensä 8,6 km, josta 33 kV maakaapelin osuus 3,4 km ja 400 kV ilmajohdon osuus 5,2 km.

SVE2: Sähkönsiirtoreitti alkaa 33 kV maakaapelina paneelialueen pohjoispuolelta. Maakaapeli sijoittuu Ketunmäentien viereen suuntautuen kohti pohjoista nykyiselle Fingridin voimajohtolinjalle asti, josta se jatkuu voimajohdon viertä energiavaraston ja sähköaseman alueelle. Reitti jatkuu 400 kV

Huomiot YVA-selostuksen sisällöstä

MTK-Satakunta ja MTK-metsänomistajat pitävät tärkeänä Suomen energiahuollon uusiutumiskykyä vähähiilisemmäksi ja energiaomavaraisuuden lisääntymistä. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2024 sähkönkulutuksesta katettiin 96 % kotimaisella sähköntuotannolla ja 95 % Suomen sähköntuotannosta tuli fossiilittomista energianlähteistä. Sähkön kokonaiskulutus nousi Suomessa vuonna 2024 3 %. Kehotamme tässä hankkeessa huomioimaan aluetaloudelliset vaikutukset ja hankkeen tuottamat haittavaikutukset tasavertaisesti hyötyjen arvioinnin kanssa. Arviointiselostuksessa korostuu hyödyt ja samalla haittojen arviointia vähätellään.

Toteutuksessa on huomioitava, etteivät maaseudun elinkeinojen toimintaedellytykset heikkene siirtolinjojen rakentamisen seurauksena.

Hankealue on ojitettua suota ja eri ikäistä talousmetsää. Koska aurinkovoimatuotannossa paneeleihin ei saa kohdistua lainkaan varjoa, hakataan alueen puusto hankkeen toiminta-ajaksi pois. Tämä aiheuttaa pysyväisluonteista metsäkatoa ja merkittäviä haasteita mm. Suomelle EU:n hiilinieluvaatimusten täyttämiseksi (LULUCF).

YVA-selostuksessa tulee tuoda esille mahdolliset hanketoimijoiden kompensatiomenetelmät, kuten metsittäminen hankealueen ulkopuolella. YVA-selostuksessa mainitaan kompensoinnista esimerkinomaisesti, eikä YVA-selostus anna mitään konkreettista, mihin hanketoimija asian suhteen on sitoutunut.

YVA-arviointiselostuksessa vähätellään tarpeettomasti hankkeen vaikutuksia alueen ympäristöön. Esimerkiksi ihmisiin kohdistuvissa vaikutuksissa melun, pölyn ja liikenteen vaikutusten lieventäminen on esitetty yleisluontoisesti, ei konkreettisia toimenpiteitä. Virkistyskäytön ja jokaisenoikeuksien osalta kerrotaan, että vaikutus on kohtalainen ja mahdollisuus ulkoilureittien säilyttämiseen on. Myöskään tähän ei esitetä konkreettisia toimia, mihin ja millä edellytyksin reittejä voidaan säilyttää.

Selostuksessa aluetaloudelliset hyödyt korostuvat suhteessa haittoihin. Aluetaloudellisia mahdollisia haittoja ovat muun muassa hankkeen vaikutus ympäröivään metsätalouteen. Kyselyssä maanomistajat arvioivat hyötyjä keskimäärin muita kielteisemmin kaikilla talouden osa-alueilla. Sama toistui myös muilla kyselyn osa-alueilla. Tätä ei ole huomioitu selostuksessa yleistä asian toteutusta enempää. Paikallistalouden hyödyt ovat myös epävarmat, etenkin jos urakointi ja hankinnat ohjautuvat ulkomaille.

Raportissa tunnistetaan hyötyjen epätasainen jakautuminen: hyödyt kohdistuvat kunnalle ja energiayhtiölle, kun maankäytön rajoitukset jäävät paikallisille maanomistajille erityisesti siirtolinjan alueella. Siirtolinjan osalta raportissa kirjoitetaan ristiriitaisesti lunastusmenettelyn ja sopimusmenettelyn hyödyntämisestä. Kehotamme selkeyttämään raporttiin, että siirtolinjasta maksettava korvaus sovitaan maanomistajien kanssa.

Huomautamme, että pidämme kyseenalaisena hankkeen yhteisten etujen palvelemista ja yleistä etua. Hankkeen on tarkoitus tuottaa taloudellista vaurastumista hanketoimijoille ja hankealueelle. Kehotamme tekemään hankealueen tuottoon perustuvat sopimukset siirtolinjojen maanomistajien kanssa. On hankkeen hyväksyttävyyden kannalta oleellista, että myös siirtolinjoista maksetaan oikeudenmukainen, hankkeen tuottoon perustuva jatkuva korvaus maanomistajille.

Sähkönsiirtoreitit SVE1 ja SVE2 vähentävät kummassakin vaihtoehdossa metsäkäytössä olevaa aluetta noin 31 ha. Tämän vaikutus on arvioitu hankkeessa vähäiseksi, vaikka tämä osuus on hankkeen yleisen hyväksyttävyyden kannalta erittäin merkittävä. Ristiriitaisuuksista huolimatta raportista jää kuva, että siirtoreittejä ei ole tässä hankkeessa tarkoitus toteuttaa sopimusperusteisesti vaan lunastusmenettelyllä.

Ympäristö- ja maankäyttövaikutusten minimoiseksi ilmajohto-osuus on toteutettava yhteispylväsratkaisuna muiden hankkeiden tai sähköyhtiöiden kanssa.

Hankkeen yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa arvioidaan lisähaittana. Selostuksessa ei arvioida aurinkovoimahankkeen ympäristöalueiden taimikkotuhojen lisääntymisen riskejä. Taimikkotuhot haastavat metsien uudistamista ja vaikuttavat näin negatiivisesti hiilinielujen syntyyn ja elinkeinon harjoittamiseen. Hankkeen vaikutuksia ympäröivään metsätalouteen on näiltä osin sivuutettu. Taimikkotuhovaikutukset ympäröivään metsätalouteen tulee huomioida. Taimikkotuhoja aiheuttavat muun muassa riistan käytössä olevien alueiden pieneneminen ja riistan liikkeen ohjaaminen hankealueiden ulkopuolelle. Metsätalouteen tulevat vaikuttamaan myös hankkeiden aiheuttamat lisääntyneet myrskytuhot ympäröivään alueeseen. Myös viheryhteydet tulee huomioida hankkeen sisäpuolella. Viheryhteyksiä ei tule jättää hankealueen ulkopuolisten maanomistajien vastattavaksi.

Arviointiselosteessa tuodaan esille informatiivisesti hankkeen sijoittuminen suhteessa muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin. Hankkeen vaikutukset ympäröivään metsätalouteen tulee tunnistaa paremmin.

Arviointiselostuksessa nostetaan irrallisesti esiin, että hankkeen hiilikädenjälki on noin kolme kertaa hankkeen päästöjä suuremmat. Laskelmanne osoittavat kuitenkin suuria epävarmuuksia, jotka liitteessä tuodaan hyvin esiin. Hiilitaselaskelmassa mainitaan perustellusti, että laskelmaa on pidettävä suuntaa antavana. Suuntaa-antavuutta, epävarmuuksia ja valintakriteereitä ei tuoda riittävässä määrin esiin itse selostuksessa.

Edellä mainittu tulee tarkentaa ja korjata. Yleisenä huomiona, että selostuksessa ja liitteissä on epä johdonmukaisesti kirjattuna VE1-3 ja SVE1-2 pinta-alat.

Hankealue on pääosin ojitettua suota ja eri-ikäistä metsää. On mahdollista, että hankealueella tultaneen tarvitsemaan kuivatusta eli vesitalouden järjestelyjä haihduttavan ja siten pohjaveden pintaa alempana pitävän puuston poistamisen myötä. Mahdollisten ojitusten aiheuttamat vesistöpäästöt tulee hallita hankealueen sisällä. Vesien tilan

seurannassa vesien kemiallisen ja biologisen tilan muutokset tulee kirjata aurinkovoimahankkeen vaikutuksiksi, ja selkeästi erilleen muusta alueen maankäytöstä.

Toimijat tulee velvoittaa edellä mainittuihin vesiensuojeluratkaisuihin kaikissa hankkeen toteutumiseen johtavissa vaihtoehtoissa.

Ennallistamistoimia ei ole kerrottu selvityksessä. Huomautamme, että ennallistamistoimet ovat merkityksellisiä huomioida arviointiselostuksessa. Mikäli hankkeen päättymiseen liittyviä toimia ei huomioida, on arvioitava, että hankkeen vaikutukset maankäyttöön ovat pysyvät, vaikka paneelikentät poistettaisiin 50-vuoden kuluttua. Materiaalien kierrätettävyys on huomioitu hyvin.

Hankealue on pääasiassa metsätalouden käytössä. Vaikutukset elinkeinolle ulottuvat koko aurinkovoimalan elinkaaren ajalle. MTK-Satakunta pitää tärkeänä, että mikäli hanke toteutuu, tehdään hankkeessa aktiivisesti töitä erilaisten maa- ja metsätaloutta hyödyntävien rinnakkaisten liiketoimintamahdollisuuksien toteuttamiseksi. Sekä hankkeen suunnittelun että mahdollisen toteuttamisen ja toiminnan aikana pidämme erittäin tärkeänä alueen elinkeinonharjoittajiin kohdistuvien vaikutusten seurantaa sekä mahdollisiin haittoihin liittyvää puuttumista.

Virve Hindström
Asiantuntija
MTK-Satakunta

Juha Koivistoinen
Kenttäpäällikkö, Satakunta
MTK-Metsänomistajat